

Огляд найбільш поширених помилок, допущених кандидатами в аудитори при складанні кваліфікаційного іспиту 27 червня 2026 року

Узагальнені результати перевірки екзаменаційних робіт кандидатів в аудитори, що складали кваліфікаційний іспит, полягають у наступному.

Завдання 1

1. У цьому завданні для розрахунку найбільш вигідного варіанта дій кандидати в аудитори часто не застосовували концепцію релевантних витрат і доходів, враховуючи нерелевантні постійні витрати, які не змінюються залежно від прийнятого рішення.

2. При поясненні вимог МСФЗ 5 «Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» кандидати в аудитори переважно наводили загальне визначення припиненої діяльності та продемонстрували недостатнє розуміння інформаційних потреб заінтересованих сторін щодо розкриття інформації про припинену діяльність, зокрема не пояснювали значення окремого розкриття такої інформації для користувачів фінансової звітності, в тому числі для оцінки результатів діяльності, що триває, прогнозування майбутніх грошових потоків та прийняття економічних рішень.

3. Багато кандидатів в аудитори мали певні складнощі з визначенням та відображенням фінансового результату від припиненої діяльності й діяльності, що триває.

Завдання 2

1. Найбільші труднощі під час виконання завдання 2, яке стосувалося аудиту консолідованої фінансової звітності були пов'язані з:

- розрахунком гудвілу, частки участі, що не забезпечує контролю, та нерозподіленого прибутку групи. При поясненні підходів до оцінки частки, що не забезпечує контролю, та визначення гудвілу кандидати в аудитори часто не розмежовували метод оцінки частки, що не забезпечує контролю, за справедливою вартістю та за пропорційною часткою у чистих ідентифікованих активах.

- відображенням операцій спільної діяльності у фінансовій звітності, зокрема в контексті укладання угоди про спільну операцію з виробництва продукції та будівництва заводу.

2. При обґрунтуванні вибору методу обліку інвестиції в окремій фінансовій звітності кандидати в аудитори часто не повною мірою розкрили питання обліку інвестиції в дочірні підприємства в окремій фінансовій звітності відповідно до МСБО 27. Також не пояснювали, чому у наведеній ситуації допустимим є облік за справедливою вартістю через інший сукупний дохід відповідно до МСФЗ 9.

3. Відповідаючи на питання, пов'язані з планування аудиту групи, кандидати в аудитори переважно перелічували загальні процедури планування аудиту, не розкриваючи специфічних питань, які відповідно до МСА 600

повинен розглядати аудитор групи, зокрема визначення компонентів групи, оцінку суттєвості компонентів, оцінку ризиків суттєвого викривлення, визначення необхідності залучення аудиторів компонентів, оцінку їх компетентності та організацію взаємодії і комунікації з ними.

Завдання 3

1. При розрахунку оборотності та строку погашення торговельної кредиторської заборгованості кандидати в аудитори часто неправильно визначали середню величину кредиторської заборгованості, використовували залишок заборгованості на кінець року замість середньорічного показника. Також часто були відсутні висновки щодо зміни платіжної дисципліни та фінансової політики товариства.

2. При наданні пропозицій щодо управління кредиторською заборгованістю кандидати в аудитори недостатньо розкривали переваги ефективного використання торговельного кредиту, умови економічної доцільності дострокового погашення кредиторської заборгованості при отриманні знижок та вплив оптових закупівель на фінансові результати підприємства.

3. Більшість кандидатів в аудитори зазнали труднощів у цьому завданні з поясненнями дій аудитора у разі виявлення суттєвих подальших подій або фактів:

- між датою фінансової звітності та датою аудиторського звіту;
- після дати аудиторського звіту, але до дати оприлюднення фінансової звітності.

Жоден кандидат в аудитори не надав повної відповіді на поставлене питання, і лише близько третини кандидатів в аудитори змогли набрати половину від максимально можливої кількості балів.

4. При поясненні включення до аудиторського звіту параграфа з інших питань кандидати в аудитори часто плутали параграф з інших питань із пояснювальним параграфом, неправильно визначали підстави для його включення або помилково зазначали, що такий параграф призводить до модифікації аудиторської думки.

Завдання 4

1. У багатьох відповідях щодо перевірки правильності формування оподаткованого прибутку шляхом коригування даних бухгалтерського обліку найбільш поширеною помилкою стало недостатнє розуміння порядку формування податкових різниць за окремими видами витрат підприємства, зокрема щодо відображення благодійної допомоги, наданої неприбутковим організаціям.

2. Найбільші труднощі виникали при оцінці впливу окремих господарських операцій на об'єкт оподаткування та визначенні випадків, коли такі операції змінюють фінансовий результат до оподаткування або потребують

коригування відповідно до вимог Податкового кодексу України. Також поширеними помилками стали визначення випадків, коли наведені у завданні операції не потребували коригування фінансового результату відповідно до вимог Податкового кодексу України.

3. У багатьох відповідях кандидати в аудитори не обґрунтовували вплив або відсутність впливу наведених операцій на базу оподаткування.

4. Недостатнім виявилось розуміння кандидатами в аудитори сутності та практичного застосування принципу «витягнутої руки» у сфері трансфертного ціноутворення. Значна їх кількість обмежувалася загальними характеристиками трансфертного ціноутворення або наводила визначення пов'язаних понять, не розкриваючи зміст самого принципу та його практичного значення. У відповідях часто не пояснювалося, що контрольовані операції повинні здійснюватися на умовах, зіставних із тими, які були б погоджені між непов'язаними особами за аналогічних економічних обставин. Також окремі кандидати в аудитори помилково ототожнювали принцип «витягнутої руки» з методами трансфертного ціноутворення або порядком здійснення контролю за такими операціями.

5. Пояснюючи мету та особливості перевірки прогнозової фінансової інформації кандидати в аудитори часто описували звичайні аудиторські процедури без урахування специфіки таких завдань або перелічувалися процедури без пояснення їх призначення.

Багато кандидатів в аудитори не змогли обґрунтувати, яким чином окремі процедури дозволяють отримати достатні та прийнятні докази щодо припущень, покладених в основу прогнозової фінансової інформації, а також щодо належності її підготовки та подання.

6. Характеризуючи типи аудиторської думки, переважна більшість кандидатів в аудитори продемонструвала невміння обґрунтувати фактори, на підставі яких формується аудиторська думка в аудиторському звіті. Значна кількість кандидатів в аудитори замість аналізу таких факторів описувала підстави для висловлення кожної з них, що не відповідало змісту поставленого питання.

Отже, зміст екзаменаційних робіт свідчить, що найбільші труднощі у кандидатів в аудитори виникають не лише під час виконання розрахункових завдань, а й при застосуванні вимог міжнародних стандартів фінансової звітності, міжнародних стандартів аудиту та податкового законодавства до практичних ситуацій. Особливої уваги потребує розвиток навичок професійного судження, уміння обґрунтовувати власні висновки, аналізувати практичні кейси та правильно застосовувати нормативні вимоги під час розв'язання комплексних професійних завдань.